

Nagyvárad Estilap

A szerkesztésért felelős:
MARTON MANÓ főszerkesztő

Kiadóhivatal: Hegedűs Hirlapiroda
Szerkesztőség: Károly herceg (Szilágyi Dezső)-utca 6.

Mister Gihl ötszáz milliója

A mi regényes, kalandos amerikai nagybácsink, akitől az 500 millió lejes kölcsönt reméljük, Mister Gihl nem amerikai ugyan, csak londoni. — Nem is várjuk elmúlását, mint a nevető örökösök, sőt ellenkezőleg tiszta szívből kívánjuk, hogy legjobb egészségben érjen el hozzánk a beígért 500 millió kölcsönrel együtt. Mi hiszünk abban a táviratban, amely jövetelét jelzi, reméljük, hogy szerencsénk lesz üdvözölni köreinkben és álmódunk arról, hogy talán még pénzt is fog hozni. Tulságosan naivak azonban mégsem tudunk lenni. Nem azért a rongyos 500 millió lejeért, ami angol szemmel nézve egy nagy fejlődésképes és keleteurópai viszonylatban jelentékeny szerepre hivatott kereskedőváros részére nem tulságosan nagy összeg, hanem egész őszintén szólva magunkban nem hiszünk. A mi hagyományos szerencsénk nem jogosít arra, hogy vérmes reményeket tápláljunk a külföldi milliók iránt. Az ötszáz millió kissé kalandosan hangzik, akkor, amikor a külföldi tőke még egyáltalában nem kezdte meg hódító hadjáratát Romániában és némi kételkedéssel kell fogadnunk azt, hogy éppen Nagyvárad lesz az első vár, amelyet meghódít.

A külföldi tőke szerepe nálunk még mindig nagyon kétséges. A mi gazdasági és egyéb viszonyaink mellett a külföldiek részéről merész és cskótikus vállalkozásnak kell tartanunk az ilyen kölcsönöket. Hiszen nálunk még a valorizálás kérdése is megoldatlan jogi probléma és éppen a napokban jelent meg egy igazságügyminiszteri rendelet, amely megtiltja, hogy vagutakban kebelezzenek be jelzálogkölcsönöket a telekkönyvben, kivéve, ha a hitelező külföldi. — Ezek a szürke, unalmas és száraz jogi kérdések a mi szemünkben nagyon is égető problémák, amelyeknek megoldására minden energiával törekedni kell.

Hiszen jól tudjuk mi, hogy a szomszédos államok számára már régen megérkeztek az alacsony kamatozású külföldi milliók. De ismerjük a feltételeket is. Például a magyar váro-

sok és magyar vármegyék külföldi kölcsöneiről szóló kötelezvények 18–20 nyomtatott oldalas füzetet tesznek ki és minden elképzelhető garanciát és biztosítékot megkövetelnek az adósoktól.

Mindezzel nem azt akarjuk mondani, hogy mik nem vagyunk jók az angol kölcsönre. Igenis, bonitásunk minden kétségen felül áll, városi vagyunkunk értéke, belezámítva a

hatalmas bérpalotákat, a közüzemeket és egyéb városi jövedelmeket, föltétlenül a kölcsönt sokszorosan meghaladóan aktív. Az sem vitás, hogy az angol tőke itt sokkal magasabb kamatozást elérhet, mint hazájában, — viszont mi bármilyen jók is vagyunk, most semmiféle más módon kölcsönhöz nem juthatnánk. Az üzlet tehát kétségtelenül jó. Az angoliok részére is, akiknek befektetése biztos, és nagyobb kamatot érnek el, és a mi részünkre is,

akik a piaci kamatláb egy töredékéért éppen a legváltásosabb időkben juthatnak ehhez a váratlan szerencséhez.

De a közgazdász azt is tudja, hogy nem minden jó üzletet lehet megcsinálni. Ezért nem vagyunk mi tuloptimisták, és ezért nem tudunk zavartalanul álmodni a mesébe illő milliókról. Csak jöjjön Mister Gihl, nagyon szívesen látjuk és hozza magával a milliókat. Nem mi rajtunk fog mulni, ha ez a jó üzlet nem sikerül.

Ma alakítja meg Bethlen István negyedik kormányát

A magyar kabinetválság megfelel a régi parlamenti szokásnak

— Budapesti tudósítónk távirata —

A magyar kormány lemondásának híre élénk szenzációt keltett. Egységespárti körök véleménye szerint a Bethlen-kormány lemondása megfelel a régi parlamenti szokásoknak és ez pusztán formalitásnak tekinthető. A kormány módot kíván nyújtani a kormányzónak, hogy alkotmányos jogait gyakorolja. Minthogy az országban és a parlamentben Bethlen pártja van többségben

a kormányzó bizonyára újra őt bizza meg a kormány

zat vezetésével.

Ellenzéki politikusok körében a lemondás nem okozott meglepetést. A kormánynak azt az elhatározását, hogy a frankügy jogerős bírói elintézése után felveti a bizalmi kérdést, egyszerű iormaságnak tekintik és nem tulajdonítanak neki nagyobb jelentőséget.

Bár hivatalosan még nem erősítették meg, a lapok egyhangú véleménye szerint, a belügyi tárcát Szcitovszky Béla, a magyar parla-

ment jelenlegi elnöke és a kereskedelemügyi tárcát Hermann Miksára, vagy Tolnay Kornélra bizzák.

Az új magyar kormány még a mai napon megalakul

és holnap Horthy kormányzó Debrecenbe utazik az egyetem zárókövének letétele, valamint Tisza István szobrának leleplezési ünnepélyére.

A kabinet Bethlen negyedik rekonstruált kabinetje lesz.

Asquith lemondott az angol liberálispart elnökségéről

— Az Estilap eredeti távirata —

Londonból jelentik: Lord Oxford-Asquith lemondott a liberális párt vezetéséről. Lord Oxford-Asquith, aki azelőtt nagy szerepet játszott a brit politikában, lemondó levelében azt írja, hogy a libe-

rális párt az angol általános sztrájkokkal kapcsolatban diszkreditálta magát. Együttal kijelenti, hogy nem szándékszik a politikai élettől visszavonulni.

Kiélesedett az angol bányász-sztrájk

— Az Estilap eredeti távirata —

Londonból jelentik: A bányászok szakszervezete 460.150 szavazattal 284.336 ellenében helybenhagyta a londoni munkáskonferenciának azt a határozatát, hogy a bányákban most már az ugynevezett biztonsági munkásoknak is abba kell hagyni a munkát. Angol politikai körök nem hisznek ugyan e fenyegetés komolyságában, de a kormány mindenestre készenlétbe helyezkedik, hogy kellemetlen meglepetésektől megkímélje magát.

A mai zürichi nyitás

BUKARESTI 275 —

BERLIN . . .	12320	PARIS	1485 —
NEW-YORK	51750	PRAGA	153250
LONDON . .	251150	B. PEST	72.50
BECS	7305	MILANO	209750

Nagyvárad arfolyamok

Magyar korona	385 pénz	375 áru
Dollár	186 —	188 —
Cseh korona . .	555	565
Svájci frank . .	36 —	3610
Osztárl: shilling	2625	2640
Francia frank . .	530	540
Angol font . . .	904	908
Olasz lira . . .	755	760

Bukaresti zárlat

(déli 12 órakor)

BUDAPEST	—	—	26.30
BECS	—	—	26.40
PARIS	—	—	5.42
LONDON	—	—	905
ZÜRICH	—	—	3515
MILANO	—	—	726
NEW-YORK	—	—	186 —
PRAGA	—	—	550

Mi újság?

FRANZ STEINER

világhírű kamarazene-egyetlen hangversenye 27-én szerdán a Kath. Körben. Jegyek a Musicában

x Külföldi utazása előtt, felvilágosításért, utlevél vizumozásért és vasuti jegyekért forduljon a Hegedűs Hirlapirodába. Telefon 4-58.

* Erdélyi Miklósné betegsége. Boldog, szép múlt aranyfátyolán fénylik át a neve, egy asszonyi név, amely örökre a magyar színpadé. E. Kovács Mariska. Mennyi izzó siker emlékét asszociálja, mennyi kedves színházi emlényt juttat eszünkbe. A nagyváradi színpadon közel husz éven át játszott a lenyűgöző egyéniségének szuggesztív hatásával ez a tehetséges művésznő a heroina szerepeket és finom francia vígjátékok elragadó hevű, elegáns kokottjait. A briliáns színésznő aztán hűséges urával, Erdélyi Miklóssal visszavonult, elment egykori közönsége elől a babértermő deszkákról a nektártermő váradi hegyre gazdálkodni. A drámai színpad híres primadonnájából lett olyan gazdasszony, akinek messze kell keresni a párját. És mint ahogy valaha az ő nevét zenték az újságok, úgy hallgat most róla minden. Az igazi asszony, akiről nem beszélnek. Csak most hallott róla Várad, nem kis megdöbbenéssel, hosszú évek után. Városszerte beszélték tegnap, hogy Erdélyiné súlyosan megbetegedett, agyvérzés lepte meg és állapota igen komoly. A szülőhegyi kedves kis villába egymásután siettek ki az orvosok és ma megnyugodva jelenthetjük, hogy E. Kovács Mariska túl van a veszélyen. Állapotában reggelre kelve határozott javulás állott be.

Jön Jön

HENNY PORTEN
legszébb filmje

Hőstenor

* Megindult az adakozás özvegy Geyer Mátyásné javára. A munkaképtelenné vált szerencsétlen hadirokkant özvegyének, Geyer Mátyásnénak jankiáltása eljutott a jó emberek szívéig. Cikkünk megjelenése után jószívű emberek egész sora kereste fel lakását a magával tehetetlen, beteg asszonyt és mindenki kisebb-nagyobb adománnyal igyekezett könnyíteni reménytelen sorsán. Jóleső érzéssel állapítjuk meg, hogy hangunk eljutott hivatalos fülekhez és gyors segítséggel siettek a szerencsétlen asszony megmentésére. Elsősorban Tulbure György polgármester juttatott el szerkesztőségünkhöz 500 lejt özvegy Geyer Mátyásné számára a városi szegényalapból, azonkívül dr. Ille Mária urasszony, dr. Ille Andor táblaelnök felesége, a Hadiárvékat Gondozó Egyesület nevében küldött 500 lejt. Az adományokat

sürgősen eljuttattuk rendeltetési helyére. További adományokat szívesen továbbít a szerkesztőség.

x (Zweites Oktober Heft) Die Dame 2-ik októberi száma megérkezett a Hegedűs Hirlapirodában.

* Eredeti angol férfi ruha és kabátszövetek gyári árban 5 havi részletre, csakis Textil Centrala gyári lerakatában. Bul. Reg. Ferd. 18.

Apolló mozgószínház

5, 7 és 9 órákor
Ma, pénteken utoljára

Jiskor

a legszebb zsidótárgy film.
A legjobb művészegettel a főszerepekben.

3, 5, 7 és 9 órákor
Holnap, szombaton először

Zemgano Testvérek

a leghatalmasabb cirkuszdrama.
Hajmeresztő cirkuszműtárványok. A testvéri önfeláldozás megható példája
A főszerepekben: STACIA NAPIER-KOVSKA a párisi opera primaballerinája, az „Atlantis” főszereplője és CONSTANT REMY.

Vasárnap d. e. fél 11 órai kezdettel
a leggazdagabb matiné műsor
megy és pedig

Marco

Pietro, a halász

Mindkettő a legizgalmasabb kalandokkal telt film.

Az Atlantic nyári mozgóban

A JISKOR

szombaton és vasárnap továbbra is műsoron marad.

* A város állandó választmányának holnapi ülése. A delegátia permanenta — Nagyvárad város állandó választmány — holnap déli 12 órákor tartja rendes ülését a városházán. Nem lehetetlen, hogy az állandó választmány az lesz az utolsó ülése, mert a jövő héten már megalakul a rendes városi tanács, amely az öt női taggal kiegészítve véglegesen átveszi az ügyek vitelét.

x Gyermekkalap különlegesége az „Old-England”-ban. 1

Heyman szinkörben

Vasárnap d. e. 11 órákor
10 lejes helyarákkal

nagy műtér

Rang és mód

Szigeti József remekműve és egy kétfelvonasos bohózat

* Kolozsvári utcán az autó állomásig sárga börtárca 2080 leiel és fontos iratokkal elvesztett. Kérteik a megtaláló, hogy a tárcát mindenféle irattal a tulajdonosnak Élesdre küldje el, a pénzt megtarthatja, azonkívül 1000 lei jutalmat kap.

* Még egyszer Frischmann pékmester üzeime. Schwartz Lajos férfinak annak közlésére kér bennünket, hogy a Frischmann József pékmester által megkárosítottak névsorába tévedésből került az ő neve.

x Iratkozzék be a Hegedűs Hirlapiroda zenemű kölcsöntárába, ahol a legújabb tánc-kottákat, Charlestonokat, Fox-Trotokat kölcsön veheti. Naponta cserélhet.

* Kereskedelmi cégek és ipari vállalatok figyelmébe! A romániai Alkalmazottak Szövetségének oradeai csoportja állásközvetítési osztályt létesített. Fölhívunk mindenkit, kinek bármilyen tisztviselőre, kereskedelmi alkalmazottra, kiszolgáló kisasszonyra, gépíróra szüksége van, forduljon Szövetségünkhöz, mely az egész országgal összeköttetésben lévén, minden ilyen irányú kívánságnak pontosan és megelégedésre tud eleget tenni. — Alkalmazottak Szövetségének állásközvetítési osztálya. Str. Wilson. No. 1.

* A NAC választmányi ülése. A Nagyvárad Atlétikai Club választmány, vasárnap délelőtt 10 órákor igen fontos tárgysorozattal ülést tart a Katholikus Körben.

* Felkérem azon házaspárt, ki szerdán este a Huzella üzletnél levő císcsnaí elvesztett bordó pénztárcáját K. S. monogrammal megtalálta, tekintettel arra, hogy többen látták és ismerik, szíveskedjen azt a Hegedűs Hirlapirodába behozni.

* A Törekvés Acélhang műsoros estéje. A mi ötlet és elevenesség elképzelhető, az mind meglesz a Törekvés Acélhang-énekar szombat esti műsorán. A Katholikus Kör nagytermét csakis az előadás céljára gírlándokkal díszítik. Az Acélhang énekar, az olasz református férfi énekkarral kiegészítve mutatkozik be a váradi közönségnek. A kivételes érzékel összeválogatott műsort hajnalig tartó tánc fogja követni és nem lehet kétséges, hogy a rendező Törekvést, épúgy mint a sportpályákon itt is a publikum általános szimpátiája fogja övezni.

x Francia bórkezttyű különlegesség 225 leitől az „Old-England”-ban. 2

x (Zweites Oktober Heft) Die Dame 2-ik októberi száma megérkezett a Hegedűs Hirlapirodában.

x Margittai közönség figyelmébe! Hegedűs Hirlapiroda Kölcsonkönyvtára előtízethető Herznél. Olvasási díj 60 Lei, kaució 100 Lei.

Heyman szinkör

ASSZONY, férfi, szerető

7 felvonásban

Kállay Zoltán

budapesti kabaréénekes

főlép az 5, 7 és 9 óras előadásban

Holnaptól kezdve a
FEKETE PIERROT
Harry Piel film

Női luxus-cipők
olcsó hete WEISZ-nál,
Str. Nic. Iorga (Zöldfa-utca) 8.

Locarno születésnapja

Október 16.

Meg kell emlékezni Locarno születésének első évfordulójáról.

Locarno... kisváros a Lago Maggiore svájci partján. Azt mondják, Európának nincs sok ilyen szép tája. Azok pedig, akik hisznek a környezet átalakító, lélekformáló erejében, most igazolva láthatják ezt a fel fogásukat: Locarno paradiocsomi vidéke egy esztendővel ezelőtt a francia és a német államférfiak lelket fogékonnyá tette népek szenvedésének átérzésére. A tessini fiók-Riviera flórájának kétségtelenül része van Briand, Luther, Stresemann és Chamberlain kemény államférfiúi szívének megágyazásában és az 1925-ös év őszenek bibliai jelszava: „Béke a földön a jóakaratu embereknek!” — inkább a Lago Maggiore környéke édes lankáinak örömrivallgása volt, amely visszahangra talált a napnyugati bölcsékben. Sőt gyakorlati bizonyítékaink vannak arra, hogy az olasz-svájci kis kanton faunája is hangszerelte az 1925-ös kiengesztelődés e remek koncertjét. Igen, a locarnoi fogadóné fekete kandurja, amelyet a francia külügyminiszter és a német kancellár felváltva simogattak, feltétlenül több eszmei jelentőséggel bír, mint az egyiptomiak szent macskája — és szimbólum-értékben mélyen maga alatt hagyva ősi ellenségét, a kutyát, — mondjuk: az Aubryt — abba a világtörténelmi Pantheonba kerül, amely már több, mint kétezer év óta zajos a Capitolium honmentő libáinak gágogásától. És ha felveszték már, az esetlegességek nagy számítgatásában ezt a problémát: ha Kleopátra pisze-orrú lett volna, talán a világtörténelem egészen másképpen alakult volna! — úgy mi is joggal — és kicsinyes momentumok döntő jelentőségén való kétségbeeséssel kérdezzük: vajon volna-e Európának biztonsági paktuma, ha a locarnoi fogadóné történetesen nem tart macskát a házában?

Amde hívságos és szinte frivol dolog volna most a Lago Maggiore partján megszerkesztett békeművet az ironia kényelmes gesztusával lekicsinyelni. Nem is erről van itt szó. Hanem arról, hogy Locarno — egyéves és igenis köszönni kell a gyermeket ezen az első évfordulón. Amikor egy évvel ezelőtt az angol, francia, német, belga, olasz, cseh és lengyel delegátusok aláírták a híres paktumot, amelyet, mint a háborúutáni Treuga-Dei-kísérletek egyik kétségtelenül nagy sikerét fog elkönyvelni a történelem, de amelyet valószínűleg más szemszögből fog nézni a diák száz év múlva történetében — igen, amikor ezt a paktumot aláírták, akkor holmi többé-kevésbé őszinte politikusok, publicisták és újságírók a Béke születését ünnepelték és mindegyikük tud akart tenni irás-sal Bacchylides, vagy Tibbats Mihály híres békedalán. Viszont Locarnonak, a Csecsemőnek születése pillanatában már több ellensége volt, mint — tegyük fel — egy közéleti purifikátornak élete, de-kerán. Mert ultranacionalisták általánosan: a nemzeti energiák lakadását; a francia sovíniszták speciálisan: a németeknek veszedelmes megerősödését és előretörését; a fajvédő németek viszont csakis a versaillesi béke újabb megpecsételését és a francia hegemonia biztosítását, végül az orosz kommunisták a kapitalista

államoknak a szovjet ellen való felsorakozását látták benne. Míg tehát a locarnoi csecsemőnek minden érdekcsoport azokat a titkos szándékokat tulajdonította, amelyeknek pendantja magában az illető csoportban élt, addig az optimisták: Párisban „az utca embere”, Londonban a „tax-payer”, az adófizető, Berlinben a polgár és a munkás... és így tovább mindazok, akik csak felszínesen nézik a dolgokat (holott ez elsősorban az ő husukba vágna), — mindezek bizony háromkínaiyok-csilágának látták a vakító villanyfényt, amely a Maggiore-tóról most egy éve visszatükröződött a locarnoi templom tornyára. Locarno oázis a sivatagban, Locarno az íge, amely maga az új kezdet, Locarno, az — fogalom, kis kezdőbetűvel: locarno, a locarno. Sőt a locarnos Locarno, mint birtokos: l'esprit de Locarno — Locarno szelleme, mint újévkor mondta a párisi diplomáciai kar doyenje.

Locarno, ime, elért az első évfordulóhoz és anélkül, hogy tulzót antilocarnista, vagy optimista lenne valaki, megállapíthatja, hogy az Egyéves mintha ott lebegne az Európának nevezett kietlen tenger fölött. Más lapra tartozik, hogy mennyi ebből látszat és mennyi valóság?... Például: egy fényképet közöltek legutóbb a nagy illusztrált lapok. A fényképen az Angliába, az angol nagyiparosokkal való szövetkezési tárgyalásokra küldött német delegációnak egyik tagját dr Cuno volt kancellárt láthatjuk, a mint ő és Sir Robert Horne angol miniszter Ashton urhölgygel, egy másik angol miniszter feleségével, ennek parkjában diner után karofogva sétálnak.

Ez mindenesetre szép és megnyugtató látvány, mert hiszen arra emlékeztet, hogy Locarno kezd már átmenni a nemrég ádáz ellenségek tudatába és jó, hogy a kétségbeesett gesztus, amellyel Cuno kancellár korában — közvetve és kisérszben — előidézte a gyászosemléki Ruhr-kaalandot, most, kecses udvariaskodással finomul a volt ellenség angol kertjének hársai alatt.

Ez különben az ügynek — mondjuk — udvariassági, külsejleges része, míg a realitás több ennél, az, hogy az angol és a német nagyipar együtt akar dolgozni, ezért vannak Cunoék Angliában és Lady Ashton parkját bátran lehet világgazdasági Locarnonak nevezni. Ez a valóság, amint való az is, hogy Locarno szellemében (de bizonyos, hogy nélküle is, mert az élet mindennél hatalmasabb parancsszava előbb-utóbb megkövetelte volna) létrejött a francia-német-belga vasipari kartel, amelyben Kruppnak nem juttatják eszébe, hogy német, sem Creusot-nak azt, hogy francia. És míg a nagyipar ilyen internacionális muszával párhuzamosan tart a másik szélsőség: a munkásság nemzetközi kapcsolatainak mély — és magas kiépítése, míg Locarno után sűrűn vajudnak a hivatalos hegyek és megszületnek a Genfiek, a Thoiryk sőt — risum teneatis! — megszületik Mussolini és Chamberlain „békét szolgáltató” Livornója és a jó ég tudja még milyen gyermekek, addig a látható világnak ritkán látható, de valójában meglévő és igazi elitje: az értelmiség — egy-két verszégény platonikus jelleggel megmozdulást nem tekintve — nem, tu-

dott Locarnot nemzeni, szülni. Cuno, Ashton és Creusot kölcsönösen felejtik a „german barbarity”-t, a „Gott strafe England”-ot és a „boche”-ot; Stalin, az orosz néptribun és Cook, az angol bányavezér népiségük diamentális ellentétéinél fogva titokban talán lenézik egymást, de mind a „business, as usual” a profán materializmus nevében összefognak. Ugyanekkor az értelmiségiek, az intellektuálisok nem igen hajlandók demonstrálni a nemzet- és felekezet-felett való szellemi és morális (tehát nem anyagi) vagy szexuális és így abszolút eszmei értékű összetartozás magasabb egyetemes átérzését. A Coopéra-

tion Intellectuelle, a PEN, sok más nekilendülés, felő, hogy idő előtt ellankad és felő, el-
fullad a hangja az európai szellem ama reprezentatívienek, akik — miként hatvan évvel ezelőtt a nagy Walt Whitman — végig szeretnék harsogni a földön a Salut au Monde-ot, úgy, hogy harsogásuk visszhangja megcsendüljön a népek lelkeiben, ahol a boldogság és béke, az igaz Locarno vágymagzatai szunnyadnak.

Az a Locarno, amely most egyéves lett mindemellett nagy alkotás és megérdemli, hogy ezen a napon kicsiny képzeletünkkel felmérni, megszinesíteni próbáljuk...
Erdős Iván.

Letartóztattak két pesti nagykereskedőt akik kényszerezegységet kértek

Öt milliárddal akarták megkárosítani hitelezőiket

— Budapesti tudósítónk távirata —

Nagy feltűnést keltett a magyar fővárosban két ismert textil nagykereskedő letartóztatása.

A rendőrség emberei megjelentek Baumgarten Lajos és Szilágyi Pál üzletében és a cégtulajdonosokat letartóztatták.

Baumgarten Lajos és Szilágyi Pál pár hét előtt kényszerezegységi eljárást kértek maguk ellen, de a hitelező gyárosok, bankok és magánosok bizalmas uton tudomást szereztek arról, hogy a cég az eljárás alól hatalmas értékű árumennyiséget akar kivonni. A

Baumgartenek által eltüntetni kívánt árumennyiség oly nagy volt, hogy elegendőnek mutatkozott a hitelezők kielégítésére.

A hitelezők feljelentésére a rendőrségi nyomozás megállapította, hogy a panaszok helytállóak. Amikor a cég kényszerezegységi eljárást kért maga ellen még száz százalékos ki tudta volna fizetni adósságait. De Baumgarten és Szilágyi arravaló számítással, hogy áruikat s értékeiket közben elszállítják s biztonságba helyezik, vagyonukról hamis kimutatást készítettek. A kár meghaladja az öt milliárd koronát.

Nagyváradai ügyvéd, aki mint címzett — ismeretlen

Nem akarjuk a postát dicsegni, de meg kell állapítanunk, hogy ez egyszer a posta ártatlan. A bírósági kézbesítőről van szó, meg a bejelentő hivatalról. A bírósági kézbesítőkről is sokat hallottunk, amióta a portarelek végzik ezt a fontos, de meglehetősen kényelmetlen hivatást. A szóban levő ügyben azonban nem a portarelek működtek közre, hanem a rendőrségi kézbesítők. A nagyváradai járásbíróság ugyanis a napokban ítéletet hozott, amelyet elküldtek a felperes ügyvédjének, dr Láncki Józsefnek is. Dr Láncki József meglehetősen ismert ember Váradon, mindamellett egy egyszerű kézbesítőtől nem lehet azt kívánni, hogy tudja róla, hol lakik. A jó ember ezért ahelyett, hogy az ügyvédi Kamarában érdeklődött volna, elment a bejelentő hivatalba, ahol egy darabig keresgéltek a könyvekben és a törzslapok között, aztán ráütköztek az aktára az ismert bélyegzőt:

Címzettnek Nagyváradon bejelentett lakása nincs.

Erre a kézbesítő — mint aki a dolgát jól végezte — szépen visszavitte a kiadványt a já-

rásbírószágra azzal, hogy a címzett, — már mint dr Láncki József ügyvéd — ismeretlen. Persze a dolog nem maradt annyiban, mert a járásbírószágon csak tudták, hogy ki az a dr Láncki és rövid úton kikézbécsítették neki az ítéletet. — Hozzá tartozik azonban az ügyhöz az a kedves epizód is, hogy az ügyvéd irodavezetője, amikor a különös megjegyzéssel ellátott okíratot megkapta, nyomban fölment a bejelentő hivatalba és kérte: adják neki írásban azt, hogy dr Láncki Józsefnek nincs bejelentett lakása.

A bejelentő hivatalban utána néztek az ügynek és megállapították, hogy tévedés történt.

Átmeneti kabát
Börkabát
Gummikabát
Gyermekek télikabát

MENDEL

Regele Ferdinand
(Rákóczi-ut) 3.

* A gyámpénztár nem nyújt kölcsönt. Nagyvárad város polgármesteri hivatala közli, hogy a törvényszék speciális gyámügyi szekciójának értesítése szerint a gyámpénztárhoz kölcsön iránt benyújtott kérvényeket, további intézkedésig nem fognak elintézni és ezért a közönség ne is teriessen elő ilyen kérvényeket.

* **Golián Gizi el akarja adni a képeit.** Az Apolló mozi előcsarnokában egy nagyon tehetséges úrlány állította ki a képeit. Golián Gizi nevét jól ismeri már a közönség az újságokból, festő talentuma már régen feltűnt a kritikusoknak. Golián Gizi plen air-jei néhány portréja, zsánerképe, amelyet a mozi halljában állított most ki, feltétlenül megérdemli a hozzáértők és a képek barátainak jóakarátát. Golián Gizi Párisba készül tanulmányainak folytatására és szeretné a képeit eladni. A képektől meg kell neki válnia, hiszen el nem viheti. És minden elfogadható áron kénytelen eladni a kollekció darabjait. A kiállítás még csak egy-két napig lesz nyitva, mi őszinte meggyőződéssel hívjuk fel a fiatal művészno képeire a figyelmet.

* **Megszűnt Olaszország szállodaiban a fényüzési adó.** Abbáziából közlik velünk, hogy a királyi rendelet, amelynek értelmében ez év október 1-től kezdve az olaszországi szállodákban nem szednek fényüzési adót, egyaránt kiterjed a szállodákra, vendégfogadókra és penziókra. Eddig bélyegadó alakjában rótták le ezeket az illetékeket, még pedig a fényűző hotelekben 8, első- és másodrangú szállodákban 4 százalékot és minden más idegenszálláson 50 centesimit tartoznak fizetni s ez most megszűnt. E rendelkezés alól ki vannak véve a számlabélyegadók a vendéglőkben és a kávéházakban minden fogyasztás után.

x Bolgár fakereskedő telefon-
ja 859., lakása Vámház-u. 51.

* Egy francia levélhordó tizenötmillió dollárt örökölt. Párisból jelentik: A lapok írják, hogy egy Bone nevű szegény levélhordó, aki egy külvárosi kerület postahivatalában teljesít szolgálatot és a legszűkebb viszonyok között él, feleségével és kilenc gyermekével, 15 millió dollárt örökölt. Hivatalos írást kapott a washingtoni francia nagykövetség útján egy amerikai vidéki konzulátustól, hogy nagybátyja meghalt és egyedüli örökösévé őt tette meg. A készpénzen kívül ráhagyta Mississippiben lévő nagy textilgyárát is. A hírlapírók egész raja ment ki Bone szegényes lakására, de csak az asszony és a gyermek-had volt otthon, mert a levélhordó elment dolgozni, jól lehet már nem szorul kis hivatalára, azt mondja azonban, hogyha gazdag lett is, márholnapra nem hagyhatja ott állását. Az amerikai nagybácsi sokáig várakoztatta az örökséggel a szegény családot. 98 éves kora ért meg.

D'AM
SALON P. DAME *Edelmann* *Hédi* NŐI DIVAT-SALONJA
STR. RIMANÓCZY 12. RIMANÓCZY UCCA 12.
ORADEA NAGYVÁRAD

A készülő lakástörvény előkészítéséről ugyan kevés pozitív hír szivárog ki a türelmetlenül váró nyilvánosság elé. Mint Bukarestből jelentik, a bírókból és szakértőkből összeállított bizottság elé kétféle terv is került. Az egyik a háztulajdonosoké, a másik a bérlőké. A házigazdák csak a köztisztviselők szerződéseinek a meghosszabbítását javasolják. Özvegyek, hadiárva, kis magántisztviselők, szegény munkások számára sem kíván védelmet nyújtani. A köztisztviselők és nyugdíjasok lakbérét az 1916-ban fizetett bér tiszteletében kívánják megállapítani. A meghosszabbítást ezek részére is csak három évre javasolja.

Még mindig nem bizonyos, hogy a két terv közül melyiket fogadja el a bizottság. Remélhető, hogy egy közbevető megoldást találnak.

x A vasöntöde és gépgyár munkásai, 15-én, pénteken este üzemértekezletet tartanak. A vezetéség.

* Egy 103 éves alkoholista versenyezni szeretne Gertrud Ederlel. Newyorkból jelentik: a New Rochelle-i zsidó aggok házában él a 103 éves Henry Levy. Az öregur még egyáltalában nem érzi magát öregnek. Kijelentette, hogy egyszer eszébe jut, majd felszólítja Gertrud Ederlet, hogy versenyezzenek a csatorna átúszásában.

— Azért lettem ilyen öreg, —
mondotta, — mert mindig úgy ál-
tem, ahogy nekem tetszett és ki-
elégítettem a vágyaimat. Annyit
ittam és annyit dohányoztam,
amennyi csak jólesett.

Megkérdeztük az öreg urtól, hogy mit szeretne még megélni életében.

— Nagyon szeretném még meg-
érni, hogy visszavonják Ameriká-
ban a prohibíciós törvényt, mert
ez a legnagyobb bolondság.

* Hencser részletre, Mansbergernél, Vlahuta (Szent János) u. 7.



HEGEDÜS HIRLAPIRODA
TELEFON: 458.

x A fiamunkások folyó hó 17-én vasárnap délelőtt 9 órától 13 óráig taggyűlést tartanak. A taggyűlés, tekintettel a faipar jelenlegi helyzetére oly nagyfontosságú állásfoglalásra lesz hivatott, hogy a vezetőség minden egyes tagtól elvárja a pontos megjelenést.

CORONA Collection

Nagy választékban klasz-
szikus zenedarabok hal-
latlan olcsó árban árusítja
Hegedüs Hirlapiroda

Egy-egy máj ára 50.-

Beethoven: Orchesterwerke I—III.
Borodin: Berühmte Kompositionen
Bruckner: Symphonien I—II.
Bach: Berühmte Kompositionen
Chopin: Nocturnes Polonaise
" Compositions Diverses
" Berühmte Preludes
" Berühmte Etüden
" Berühmte Mazurka

Field: Nocturnes
Haydn: Kammermusik
" Sonaten
" Die Schöpfung
" Die Jahreszeiten
" Symphonien, 1-11

Händel: Klavierkompositionen
Heller: Klavierkompositionen

Liszt: Ungarische Rhapsodien
 " Célèbres Transcriptions d'Après Wagner
 " Célèbres Compositions

Mendelssohn: Klavirkompositionen
" Symphonien Kam-
mermusik

Mahler: Symphonien Ausgewählte
Sätze
Mozart: Klavierkonzerte

- „ Orchesterwerke
- „ Berühmte Klavierstücke
- „ Sonaten

Rich. Strauss: Symphonische Dichtungen

Rich. Strauss: Berühmte Kompositionen
Schubert: Berühmte Tänze und

„ Marsche
Berühmte Lieder
Klavierkompositionen

„ Klavierkompositionen
Schumann: Album für die Jugend
Kinderszenen
Symphonien, Oratorien

„ Symphonien Oratorien
 „ Kammermusik
 „ Waldszenen Album-
 blätter

blätter
" Davidsbündler Kreisle-
riana
Smotana: Wiener Kreisle-
riana

Smetana: Klavierkompositionen
" Kammermusik Orchester-
werke
Tschaikowski: Ballettstücke

Ishaikowsky: Berühmte Stücke
Weber: Klavierkompositionen
Karpatóky: a

Hegedüs Hirlapiroda

zeneműosztályában

Kiesett egy kisfiu Kolozsvar -- nagyvárad-i vonatból

Ujságíró mentette meg a haláltól a gyereket

Magalmas kalandban volt ré-
gik csütörtök délután a Ko-
lozsvarról Nagyvárad felé ro-
gó expresszvonat utasainak.
Vonat menetrendszerű pon-
tossággal indult Kolozsvar-
ra és a rendes menetsebes-
séggel haladt. A bánffyahunyadi
állomáson, ahol a vonat csak
egy percig állott, egy úr, egy
fiú és egy ötéves fiúcska
szálltak fel az egyik elsőosz-
tályú kupéba. Alighogy fel-
szálltak és még el sem helyez-
ték a kocsiban, amelynek
ajtaja tárva-nyitva volt, a vo-
nat megindult és pár pillanat
után már teljes sebességgel
haladt.

Bánffyahunyadon innen a
vasúti pályának merész haj-
tása van és a hirtelen kanya-
dónál a kocsik nagyot zök-
kentek. A kupé ajtajában álló
fiúcskát a nagy lendület

kidobta a kupéból és a
gyerek a vasúti töltéstől
meglehetősen távolságban
terült el a földön.

A kocsik folyosóján álló uta-
sok közt nagy riadalom kelet-
kezett, a kis gyermek szülei
vészelve kiáltottak segít-
sért. Az utasok közül erre
adescu Stefan hirlapíró,
Nadejdea című temes-
vári lap szerkesztője gyors
szökveléssel meghuzta a vész-
szalagot és leugrott a még mo-
zgásban lévő vonatról. A vonat
sík fekézettel megállt és a
szökve kiment gyereket, akinek a
kocsijára eltörtött és arcán is
szenvedett zúzódásokat, fel-
szállt a vonatra. Hamarosan
megérkezett egy orvos is, aki
megállapította hogy

a gyermek nem szenvedett
belső sérüléseket.

A vonat kis késéssel tovább
indult és az ijedtségből maguk-
ukra tért szülők, dr. Rosen-
thal hunyadi ügyvéd és fele-
tőse hálálkodva köszönték meg
önfeláldozó ujságírónak hő-

sies magatartását. A kölcsö-
nös bemutatkozás után Ro-
senthal dr. anyagiakkal is
meg akarta hálálni kis fia meg-
mentőjének cselekedetét.

— Fogadjon el tízezer lejt.

Dr Berkovics René állampolgársága

— Saját tudósítónktól —

Dr Berkovics René, a
békéidők progresszív mozgal-
mainak egyik jelentékeny pol-
gári vezére volt Nagyvára-
don, ahol a fiatal orvos előkelő
családi nekszusainál fogva és
jeles képességeivel is megbe-
csült tagja volt a társadalom-
nak. A forradalmi évek után dr
Berkovics külföldre költözött
és a drezdai világhírű Lah-
man-szanatórium idegosztályá-
nak orvosa lett és később a
nagy intézet szervezésével is
megbízta. Ezzel végleg el is
szakadt Nagyváradtól, mind-
össze néhány régi meleg ösz-
szeköttetést tartott fenn.

A drezdai Lahman-szanató-
rium várad-i származású főor-
vosa, állampolgársága tekinte-
tében még csak most határo-
zott. Németország hatóságai
szívesen ajánlották fel részére
a honosságot.

Ő azonban a magyar állam-
polgárságot kívánta meg-
tartani.

Ilyen irányban tett lépése-
ket a magyar belügyministe-
riumnál, amely természetesen

nem zárkózott el a kére-
lem teljesítése elől.

Csupán azt kötötte ki felté-
telül, hogy édesapjának 1918
előtti magyar állampolgársá-
gát, szorosabban nagyvárad-i
illetőségét ötven évre vissza-
menően igazolja.

Berkovics René egyik nagy-
várad-i barátja tegnap a városi
levéltárban szerzett adatok
alapján megkapta a polgár-
mesteri hivatal erre vonatkozó

tőlem, — mondta az ügyvéd,
hiszen a ruhája is elszakadt,
csak nem kívánhatom ezt is
ráadásul öntől.

Az ujságíró szabadkozott és
csak úgy tudott ellentálni az
ügyvéd kapacitálásának, hogy
a felajánlott tízezer lejt az er-
délyi román ujságírók otthona
javára fogadta el.

A kis fiút Nagyváradra érke-
zése után orvoshoz vitték.

Bemutatkozott az új cseh kormány

— Az Estilap eredeti távirata —

Prágából jelentik: Az új kor-
mány tegnap, az őszi ülésszak
első ülésén mutatkozott be. —
Svechla miniszterelnök a kor-
mány nyilatkozatában kifeje-
tette, hogy az új kormány a de-
cemberben lemondott kabinet
programját vallja magáénak.
A kormány legközelebbi pro-
gramja a jövő évi költségve-
tés előkészítése, az adóreform,
a véderőjavaslat, a katonaság
és csendőrség szavazati jogá-
nak megvonása és az építési ja-
vaslat. Bár a kormány a leg-
messzebbmenő parlamentáriz-
mus alapján áll, mégis minden
kritikát köszönettel fogad.

Ezután Englis pénzügy-
miniszter tartott expozét.

x Ró-Ró-Rózi, kottában és
lemezben a legnagyobb siker.
Kapható a Hegedűs Hírlap-
irodában.

Egy volt francia pénzügyminiszter békébeszéde Bécsben

— Az Estilap eredeti távirata —

Bécsből jelentik: Lou-
cheur, volt francia pénzügyi
miniszter, a híres közgazdász,
tegnap előadást tartott Bécs-
ben Európa gazdasági viszony-
airól. A két óráig tartó érde-
kes előadásban gazdasági
szempontból foglalkozott Pán-
európa eszméjével.

— Tagadhatatlan, — mon-
dotta többek között, — hogy az
európai államok egyesülésé-
nek gondolata csábító, különö-
sen a mostani versengésben,

de ennek még számos aka-
dályája van.

többek között a biztonság kér-
dése. Annak a célnak érdeké-
ben, hogy megteremtjük a
béke légkörét és biztosítsuk a
népek életlehetőségét, legelő-
ször el akarjuk tüntetni az
egyetlen államtól a másik elé tor-
nyosuló akadályokat.

— A békének ezt a remény-
ségét hoztam ide!

Odesszai diáklányból lett Németország Sarah Bernhardja Maria Orska

A mortin és szerelmi élete áldozata a haldokló színésznő

Mária Orska nem fog játszani
többé és most kipihenheti a nagy
fáradtságot. Mert Orska mindig
fáradt volt, halálosan és elgyötör-
ten, szomorúan és néha vánszor-
gón fáradt. Akkor is, amikor a
legnagyobb sikereit aratta, akkor
is, mikor a démonikus nő gyanánt
beszéltek róla mindenfelé. Maria
Orska fáradt volt, nagyon, attól a
naptól fogva, amint a német szín-
pad egész közönsége kénytelen
volt megtanulni nevét.

Egyszer előadás után ült egy
szalmaszéken, itta a fekete kávét,
itta a konyakot, egyik cigarettá-
ról a másikra gyújtott és minden
órában eltűnt néhány perc. Az
asztalnál összenéztek: ilyenkor
vette ki rejtiküljéből Orska a mor-
fium-fecskendőt. Az ég már sárga
és szürke lett, kezdett reggeledni,
de Orska nem tudott és félt lefe-
kúdni. Beszélte idegesen, gyorsan
és — okosan, nagyon okosan.
Menni kellett, de Orska még min-
dig nem akart lefeküdni. Alig
tudott felállni a székről, de azt

kérdezte: hol lehetne még egy-
két órát beszélgetni. És ekkor
már egészen őszintén beszélt.

Azt szokták nekem mondani,
hogy nagyon szerencsés vagyok,
mert három év alatt odesszai or-
vostanhallgatóból Berlin egyik
legjobb fizetett, legtöbbet em-
legetett színésznője lettem, csak
azt nem tudja senki, milyen volt
az a három — rövid év és azt
nem akarják elhinni, hogy három
ilyen évet nem volna szabad túlé-
lni; három ilyen év után nincs ér-
telme semminek, a pénznek sem,
a sikernek sem, az életnek sem;
három ilyen év után mindegy már
minden, rossz már minden, céltal-
an már minden, három ilyen évet
nem szabad túlélni... És azután
Orska magyarázni bizonyítani
kezdte, miért és hogyan lett cél-
talanná minden a három év után.

Budapesten vendégszerepelt ak-
kor Orska. Tíz estére kellett meg-
hosszabbítania a vendégszerep-
lést, zsufolt volt a nézőtér minden
este, Orska nagyon sokat kere-

Magyar leány köti az első esperantó nyelvű házasságot Londonban

Londonból írják: Érdekes és a
szépség történetében eddig
ismertetlenül álló esküvőt fognak
tartani a napokban London egyik
katholikus templomában. A
házasság egy magyar leány, Schönau-
er, az osztrák-magyar hadsereg
nyugalomba vonult törzsiszt-
jének leánya. Ő a menyasszony,
akinek a menyasszony, — mint esperantóul
mondják — az „edzigontino”. Az
eszerantó pedig egy londoni
ügyvéd, Mr. Jackson Coleman. —
A házasság magyar leány az
„edzigontino”, azaz a nyoszolyó-
zó, Surányi Irma. Annak pe-
nye, hogy az összes angol lapok
emlékeznek a készülő esküvő-
re és hozzá a vőlegény és a
menyasszony arcképét, az az oka,
hogy ez lesz az első eszerantó

nyelvű házasság nem csak
egész London, de az angol ál-
lamegyház történetében is.

Ugy a menyasszony, mint a vőle-
gény lelkes eszerantisták és ami
még fontosabb, a menyasszony egy
eszerantó-barát nagynénit vég-
rendelete értelmében köteles esz-
peranto-nyelvű házasságot kötni,
mert

csak így kaphatja meg a reá-
váró nagy örökséget.

A különleges alkalomra eszeran-
tóra fordították le az anglikán egy-
ház egész esküvői szertartását,
amelyet egy ugyancsak eszeran-
tista londoni lelkész fog végezni.
A londoni eszerantisták pedig,
elnökökkel Lord Haldanenal
együtt testületileg fognak megje-
lenni az érdekes esküvőn.

sett, a siker tombolt körülötte, de a bizonyítás azért — teljes mértékben sikerült. Azt nem illett kérdezni: ha nem érdemes élni három ilyen év után, ha nincs értelme többé a pénznek, nincs értelme többé a sikernek, nincs értelme többé a színésznői és a női hírnévnek, akkor — miért folytatja az életet. Erről nem szólt a reggeli beszélgetés alatt Maria Orska és csak más forrásokból derült ki a magyarázat.

Egy nagy család eltartásának terhe nyugodott ezen a testietlenül vékony nőn és Orska, a démon, folytatta az elviselhetetlen életet, folytatta a munkát, mert nem akarta cserbenhagyni családját. Pedig a közeli rokonok közül az egyik és a másik kissé kíméletlenül aknázták ki Orskát. De folyton mellette volt nővére, egy bizonytalan olasz gróf még bizonytalanabb felesége, mindig iérje nélkül, majdnem olyan soványan, vagy még soványabban, mint Maria Orska, dekoltálva a lehetőség, vagy inkább a lehetetlenség határáig, szintén idegesen: és szintén bizonytalanul keresve helyét az életben. Alig néhány hónap előtt Maria Orska nővére felakasztotta magát, miután egy izgatott szóváltása volt a berlini filmklubban.

Maria Orska pedig folytatta az életet, morfiúmmal és kokainnal, amíg nem roppant össze, azután jött egy radikális kúra, kórházban vagy sanatoriumban, megint néhány hónap a szinpad deszkáin, mialatt az igazgatók estéről-estére reszketve várták, nem fog-e a második felvonás végén, vagy a harmadik felvonás közepén összeszni Maria Orska, aki néha megállott és hiába kereste a szerep szavait. Most pedig az orvosok kimondották a verdiktet: Maria Orska vékonycsontú, finom testét végleg összetörte a morfiúm és a kokain.

Már részeségeket is keresett Maria Orska, nem érte be a morfiúmmal és a kokainnal. Félelmeiket tudott mondani arról, mit jelent nála a szerelem és egész különös helyeken kereste a szerelmi részeségeket. Két év előtt egy nagy berlini szálloda halljában kinos botrányra vezetett Maria Orskának ez a szomjazása az új és új részeségek felé.

Alakjai megjátszásánál a virtuozitás legfelsőbb fokáig jutott el Orska. Semmit nem huzott alá, semmit nem hangsúlyozott. Amint ült a fogház cellájában, sápadtan és vékonyan, összekulcsolt kézzel, lehajtott fejjel, halkan, fáradtan, egykedvűen mondva ki a szavakat és azután minden átmenet nélkül sikoltott fel egyszerre a rémület és a kétségbeesés sikolyával, dermedten ült a úzóitér és alig mert tapsolni.

A leggazdagabb német bárósított bankárok családjából került ki Maria Orska férje. Bizonyára egy pillanat szeszélye következteben. A házasság rövid ideig tartott, de néha hosszú szünetek után feléledt. A szünetek alatt Orska élte az életet, kissé unottan jött ki huszszor, vagy harmincszor a függöny elé, ha a közönség nem akarta abbahagyni a tapsolást, unottan, de precizen vette fel a magas föllépti díjakat: es esték után pedig következtek az éjszák, amelyekről százezer legenda terjedt el mindenfelé. Maria Ors-

ka kegyetlen őszinteséggel beszélt néha az ilyen éjszakákról, mintha kedve telnék az önkínzásban. Azután végigsimított homlokát, levetett magáról tíz évet, tiszta, lányos mosoly ült az ajkára, felcsillant a szeme: és egyszerre beláthatatlanul távol volt tőle minden, amit beszéltek róla, minden, amit beszélt saját magáról. Maria Orska volt éveken át a német Sarah Bernhardt. Maria Orska néha negyvenkét kilós, néha még könnyebb testével, vékony, sápadt arcával, nyugtalan, nagy fekete szemével, furcsa, ideges ajkával, mint démon járt éveken át szerte a világon: mint olyan nő, aki tud és akar rontani, mint olyan nő, aki a romlottság esztétikáját hirdeti. De talán a halálos ágyon is leszedült még ajka arra a tiszta kislányos mosolyra, amely néha egészen fiatalra tette és egyszerre megmagyarázta az Orska-problémát.

Kifünő asztali bor
1 liter
továbbra is
18.— lei

Vasile Conta (Halász)-utca 43.

Mindenféle
buforok
legolcsóbban kaphatók
Fogház-műhely
Iosif Vulcan (Nagy Sándor)-utca 10.

DOBOZOKAT
minden kivitelben és
formában a legolcsóbban a
Feldstrick
dobozgyárban kaphat
Parcul Elisabeta (Érsébet-liget)

Művészi kötésű
KÖNYVEKET
hallatlan olcsó árban készit
Feldstrick
könyvkötészet, Parcul Traian (Széchenyi-tér) 6. sz. Moskovitz-palota

Barna patent-lemez
(bazar) cipészeknek és kalaposoknak, míg a készlet tart, a legolcsóbban árusítunk
Feldstrick
könyvkötészet Parcul Traian (Széchenyi-tér) 6
Tankönyveket 24 óra alatt bekötünk.

Nagy tömeg ember

gyülekezett tegnap délután a Heyman Szinkör bejárata elé. A Szinkör kirakatában a kapu bejárat alá a Fekete Pierott fényképeit kihelyezte és a kíváncsiak egész tömege lepte el a bejáratot, gyönyörködni Harry Piel legíríssebb alakításában. Ez a nem mindennapi szenzáció, ez az újdonság valószínűleg irapirozta a jelenlévőket. A fotóknak állandóan nagy tömeg látogatója van és a közönség érthető türelmetlenséggel várja, mikor kezdik el a film bemutatását.

MOZI

— **JISKOR.** Ma megy utoljára az Apolló mozgóban a legszebb, legmeghatóbb zsidótárgyu film, amelynek főszerepeit a legművészibb együttes játssza. Példátlannul álló nagy tömegeket vonzott e film és mindenki a legnagyobb megfigyeléssel és meglepetéssel távozott a film megtekintése után a mozgóból.

— **Zemgano testvérek.** A legértékesebb cirkuszdrama ez, a melyben a hajmeresztő mutatványok valóssággal egymás sarkában vannak. Keretül szolgál mindez a legmeghatóbb testvéri önfeláldozás és szeretet megfestéséhez. A főszerepekben Stacia Napierkowska, a párisi opera primaballerinája az „Atlantis” főszereplője és Constant Remy játszó. A film holnap, szombaton megy először.

— **26 felvonásos műsor** látható ma a Dorian-filmszínházban. A „Tarzan fia” című izgalmas kalandor film főszerepét, a robosztus Elmo Lincoln alakítja. Az előadások a film hosszúságára tekintettel kivételesen 3, 6 és 9 órakor kezdődnek. Jön: „Egy gépirónó regénye”.

— **Matiné az Apolló mozgóban.** A vasárnapi matinéban a leggazdagabb műsort mindig az Apolló mozgó nyújtja. Most is két hatalmas, izgalmas kalandokkal telt filmet ad egy műsor keretében és pedig vetítésre kerül Marco és Pietro, a Kalóz.

Heyman szinkör

Péntek: Asszony, férj, szerető.
Főszerepben: Jane Novák.

— Asszony, férj, szerető. E mindvégig érdekes és az örökigazságot ábrázoló 7 felvonásos film ma kerül utoljára színre a Heyman Szinkörben 5, 7 és 9 óras előadásban. Minden estén föllép Kállay Zoltán a ki-

váló kabaré énekes. Szombaton kezdve a Harry Piel műsorán.

Legtiszább faj, legszebb farkaskutya kölyök, him,
azonnal, alkalmi olcsó áron eladó.

Megtekinthető Ciorogariu (Uri) utca 24. sz. alatt a házfelügyelőnél, aki eladó címét közli.

Női kabátok
ruhák nagyon olcsón
2584 **Hevesi**
dátáruházban N. Jorga (Zöldita)-u.

Grammofoni

kedvező fizetési feltételek mellett kap a

Hegedüs Hirlapiródában
Oradea, Bul. Reg. Ferd. 2.

Uj zongorák
olcsóbbak lettek részleteire is.
Használt zongorákat veszek **Sternbergnél**
Telefon 494 Fő-ut 14. 2688

Női kabátok
legolcsóbban

Weher, Model-Áruház
Viahuta (Szent János)-utca 6. sz.

Edition Schott
legkeresettebb zeneművek

9000 számon felül van zongora 2 kézzel, zongora 4 kézzel, hegedű-zongora, cello-zongora, ének-zongora, viola, flóta, trios stb.

Az összes zenedarabok megtalálhatók a Schott-kiadásban, mely az egész világon a legelterjedtebb.

A Schott-kiadás nemcsak a legnagyobb, hanem a legtekélyesebb is és minden zenekedvelőtől ismert legjobb zenegyűjtemény.

Milliók szerzik meg művészetük a Schott-kiadásu művekből.

Zenetanulókknak nélkülözhetetlen

A Schott-kiadásu műveket állandóan raktáron tartja a

Hegedüs Hirlapiródában
zeneműosztálya, Oradea

! Tegye próbára szerencsét! !

Házsorsjegy
darabja 100 lei

Sorsolás
nov. 1-én

Élesd legszebb helyén a Strada Regina Maria 111. számú ház lesz kisorsolva. — Megtekinthető fényképen a Hegedüs Hirlapiródában kirakatában. Jegyek ugyanott kaphatók.

Beigtatták**Halász Gyula kanonokot**

— Saját tudósítónktól —

Ma délelőtt ünnepélyes keretek között avatták fel Halász Gyula aradvelencei római katolikus székeskerületi plebánost kanonokká. Az aktus a káptalani szertartás keretében kezdődött, amikor is Zitzman Jenő püspöki titkár a főoltár elé állította Halász Gyulát, ahol már összegyűltek a kanonokok, dr. Karácsonyi János nagypréposttal és a káptalan tagjaival. A Veni Sancte énekletét követően átmentek a kanonoki szobába, ahol a nagyprépost tulajdonképpen adta az új kanonokoknak a káptalani szertartás káptalan tiszteletbeli kanonokjai közé. Az ünnepség ezután a Te Deum énekletével véget ért.

Időjárás

A vénasszonyok nyara legkezebb napjait produkálja. Gyönyörű „tavaszi” időjárás deklarációját. A prognózis szerint továbbra is enyhe napok várhatók.

Női luxus-cipők
Köszönség hete WEISZ-nál,
N. Nic. Iorga (Zöldfa)-utca 8.

Tisztaság könyve

Olvasható
a Hegedüs
Hírlapirodában

A száma: 3286.

Üzleti könyvet

minden rovat és beosztásról a legjobban

Sonnenfeld-nél
vásárolhat.

Horváth Árpádné és dr. Edelmann Menyhértiné a városi tanács kisebbségi jelöltjei**A legközelebbi teljes tanácsülés dönt a női tagok behívásáról**

Köztudomású a közigazgatási törvény intézkedése, amely úgy intézkedik, hogy a tanács teljesítő kiegészítése céljából öt női tag optálendő. A tanács választott és kinevezett tagjai öt női tagtársukat karitatív intézmények éléről választják.

A nagy tanács legközelebbi ülését október 23-án tartja meg. Ekkor fog szóba kerülni a női tagok behívása. Kérdést intéztünk Tulbure György polgármesterhez, hogy adjon felvilágosítást, miként fogják a női tagok behívását megoldani és melyek a szóba került nevek.

Tulbure polgármester kijelentésében csupán arra szorítkozott, hogy október 23-án a nagy tanács okvetlenül megoldja a női tagok kérdését.

— Nekem nincs jelöltem, — mondotta a polgármester — csupán arra fogok szívet fektetni, hogy karitatív munkásságban eltöltött évek legyenek a nők, akik mögött, akik a tanácsba bekerülnek.

Tulbure György polgármester zárkózott és szűkszavú nyilatkozata ellenére is megfelelő forrásból megtudtuk, hogy

a tanács öt női tagja között két kisebbségi és három román nő lesz.

Négy tanácsosnő neve nem kevésbé ismeretes, amennyiben, akik biztos beválasztásra számíthatnak a következők: Horváth Árpádné, dr. Edelmann Menyhértiné, a kisebbség részéről; Horváth Endréné, a román nőegylet volt elnöknője, dr. Popa Györgyné, a Román Vörös Kereszt elnöknője, a román társadalom delegáltjai. Az ötödik női tagként szintén egy olyan urhölgyet emlegetnek, aki mögött szintén gazdag múlt áll.

Nem kell különösebben hangsúlyoznunk, hogy a kisebbségi női tagok nevei a legáltalánosabb nagyrabecsüléssel találkoznak s éppen így dr. Popa Györgyné és Horváth Endréné személye is a nagyváradi magyarság őszinte szimpátiájának örvend.

Olaszország két szabad kikötőt felajánlott Magyarországnak**Jugoszláv-olasz versengés**

— Az Estilap eredeti távirata —

Milánóból jelentik: A jugoszláv kormány az az ismeretes terve, hogy Magyarországnak Spalatóban szabad kikötőt biztosít, Olaszországszerte igen nagy felháborítást keltett. A Secolo című, rendszerint jól értesült napilap azt írja, hogy

az olasz kormány tegnap hasonló ajánlatot tett a magyar kormánynak.

Ugyanis Durini di Monza budapesti olasz követ tegnap megjelent Bethlen István gróf magyar miniszterelnöknél, hogy

Fiumében és Triesztben szabad zónát ajánljon fel Magyarországnak részére.

A Secolo szerint

Olaszország szintén elkövet, hogy a magyar külkereskedelmet Fiumén és Triesztben átirányítsa.

Ennél a törekvésnél hangzottatja az olasz kormány Fiume és Trieszt rendkívüli alkalmatosságát, szemben Spalató elégtelen berendezésével, egyben erős közeledést is ígér részéről.

Házról-házra járnak színházi bérletek gyűjteni Váradon**Tegnap este a Magyar Párt kulturbizottságában megalakultak a bérletgyűjtő csoportok**

A Magyar Párt kulturbizottságának tegnap délutáni ülésén, miután elhatározták a színház legmesszebbmenő támogatását, szűkebb bizottságot alakítottak, az akció gyors és hatásos lebonyolítására. E szűkebb bizottságnak a tagjai: Kocsán János dr., Cziffra Kálmán, Fehér Dezső, Hegedüs Nándor, Budai Tibor, Szabó Károly, Soós István, Kelen Béla, Adorján Emil dr., Fried János dr., Markovits Manó, Olasz Béla dr. és Peredy György.

Az így megalakult bizottság nyomban összeült és megállapította a munkaprogramot. E szerint a bizottság tagjai kettesben-hármasban végigjárják a város magyar társadalmát és lejegyeztetik a színházi bérleteket. A társadalom különböző foglalkozási kategóriába tartozó egyénekhez és vállalatokhoz a következő kis csoportok fognak elmenni:

a bankokhoz és iparvállalatokhoz: Cziffra Kálmán és Adorján Emil dr;

az iparosokhoz: Szabó Károly és Soós István dr;

az Olaszban lakó kereskedőkhöz: Markovits Manó, Olasz Béla dr és Flegmann Armin;

az úvárosi kereskedőkhöz: Fehér Dezső, Krausz Samu és Kelen Béla;

az ügyvédekhez: Thury Kálmán dr, Kaczián Kálmán dr, Kabos Béla dr és Kovács Árpád dr;

az orvosokhoz és gyógyszerészekhez: Kocsán János dr és Rác Rezső dr;

a mérnökökhöz: Kőszeghy József és Kemény Béla;

végül

a magántisztviselőkhöz: Mezei Miklós, Jakab László dr, Stern Andor és Morvai András.

Ez utóbbi két kategóriához most gyűjtöket most kéri fel, névsoruk tehát csak ezután lesz végleges.

Valamennyi kis csoport kiegészíti magát hölgytagokkal:

A kulturbizottság a napokban felhívást bocsát ki a társadalomhoz, amelyet felszólít, hogy bérletjen és támogassa a színházat.

A régi bérlet jogát egy hétig fenntartják. Az eddigi tervek szerint A. B. és C. bérletek lesznek. Így történt a bérletgyűjtés más erdélyi városokban is.

A szűkebb bizottság szombaton este ülést tart, hogy a további tennivalókat megbeszélje.

ELFOGLALT EMBEREK

Az elfoglaltsággal is lehet „preccolni”. Egy ankét, amelyen csupa közgazdasági kapacitás vett részt, nem tudtak végezni a tárgysorozattal s az elnök azt javasolta, hogy a tanácskozás folytatását halasszák másorra. De mikorra? Egyiknek ez a nap nem felelt meg, másiknak az a nap nem konvenált. Egy nagyszakállú bankdirektor nagyképpen előveszi noteszét, belenéz és így szól:

— Nehéz dolog, kérem, nekem egy fix időpontot meghatározni. Lássuk csak... ma szeptember másodikán van... a legközelebbi szabad óráim október 16-án délután 3 órakor lesz. Ha az uraknak úgy tetszik...

Az értekezletnek egy maliciózus résztvevője erre szintén előveszi noteszét és a fejei rázza:

— Nagyon sajnálom, de október 16-án délután 3 órakor nekem egy temetésre kell mennem.

Új országút**Beregyújfaluól Bajáig**

— Budapesti tudósítónk távirata —

Az új állami utak építkezését megkezdtek Magyarországon több vidéken. Most kezdődött annak az állami utnak építése, mely Beregyújfaluól Bajáig fog vezetni. Az utépítésnél sok ezer munkást foglalkoztatnak.

Irathozzon be a Hegedüs
kotta- és kölcsönkönyvtárba

Budapesti utamról hazatérve, angol és francia női divat-szalonomat megnyitottam. Ruhákata legkényesebb ízléseknek megfelelően és jutányos árban készítek.

Özveggy Atlaszné
Delavrancea (Ritók Zs.)-u. 33-a

Vizumot
utlevélre
Telefon 458
a Hegedüs Hírlapirodába kérjen

VIZUMOT

leggyorsabban és legpontosabban a
Hegedüs Hírlapiroda intéz. TELEFON 458

APRÓ HIRDETÉSEK

A legkisebb apróhirdetés 10 szóból 40 lel. Egy szó 4 lel vastag betű 8 lel. „Cim a kiadóban” jelzés díja 10 lel. Állást keresőknek 50% engedmény.

LEVELEZÉS

D. DEMETER bemutatását okvetlen elvárom, délután 5-kor jövők. P. 111

DRAGA. Nem tudom minden megjegyzés nélkül hagyni kedveséged, hogy alkalmat adták e rövid beszélgetésre. Szeretném, ha mint említettem rendszeresen. Hogy ezen sorokat mikor olvasod, nem tudom. A mielőbbi viszontlátás reményében nagyon sokszor gondol rád. A Tied. 110

DO-DÓ. Ha gondold elmegegyek, de nem hinném, hogy célhoz vezetne. Értesítést mielőbb csak posta útján várok. 109

FELKÉREM azon házaspárt, ki szerdán este a Huzella üzletnél levő círcsnál elvesztett bordó pénztárcáját K. S. monogrammal megtalálta, tekintettel arra, hogy többen látták és ismerik, szíveskedjen azt a Hegedüs hirlapirodába behozni.

LAKÁS

ELEGANS bútorozott szoba közös előszobával a város központjában, magános uriembernek kiadó. Ajánlatot levélben „2000 lel” jelígre a Hegedüs hirlapirodába. 55

KÜLÖNBEJÁRATU utcai bútorozott szoba azonnal kiadó. A. D. Xenopol (Lakatos) utca 17. ajtó 1. 118

KIADÓ kétszobás alkoves modern magánház. Belvárosi Dohánytőzsde, Ferdinánd király (Rákóczi) ut 13. 122

ALKALMAZÁS

HAZVEZETŐNÖT, ki a háztartás minden ágában jártas, föltétlen megbízható, izr. középkorú nőt keresek. Cim Hegedüs hirlapirodában. 106

ÜGYES kiszolgáló nő az Apolló mozi büféhez felvétetik. 914

IRODA vagy boltiszolgának ajánlkozik tisztességes ember. Petőfi-utca 114. Tóth Lajos. 89

x Szobaleány, románul beszélő, intelligens, háztartásban jártas, tisztességes, jó fizetéssel felvétetik. Apolló-palota, 3-ik emelet 17. számú ajtó. Jelenkezni reggel 8-9 közt.

SUCHE perfecte deutsche Stenographistin für sofortigen Eintritt. Dr Bock Advocat, Vulcan u. 17. 115

TISZETVISELŐNÖ, nagyon széreny igények mellett irodai állást keres. Cim a Hegedüs hirlapirodában. 117

AZONNALI, belépésre keresek rövidáru szakmában fiatal segédet ki az angró elárutásban is jártassággal bír. Kádár, Jorga Miklós (Zöldfa) utca 9. 119

FABRANCSBAN teljesen jártas fiatalember e szakmába vágó bármilyen állást elfoglalna. Cimet a Hegedüs hirlapirodába kér leadni. 120

ADÁS-VÉTEL

KONYHA kredencet, jókarban levőt keresek. Cim Hegedüs hirlapirodában. 48

RÉZAGY valódi lőszőr matraccal, igen jutányosan eladó. Lengyel, Alec Em. Gojdu (Deák Ferenc) utca 7. emelet. 114

SZABÓ Dezső: Napló és elbeszélések című könyvét megvételre keresem. Cim Hegedüs hirlapirodában. 923

TUNDÉRUJAK magyar nyelvű kézimunka lap. Összes előző számok kaphatók a Hegedüs hirlapirodában. Ebben a lapban mindenki megtalálja ízlése szerint a leg szebb kézimunkát. Függönyök, storok, terítők és a legújabb lakás berendezések. Minden számban nagyított mellékv ledolgozható kézimunka mintákkal. Vidéki megrendelőknek azonnal elküldjük, ára 80 lel. Portót nem számítunk. Hegedüs hirlapiroda, Oradea. 100

ERDŐS Renée: Báro Herzfeld Clarissz c. könyvét használtat megvételre keresem. Cim Hegedüs hirlapirodában. 54

KÖZÉPTERMETRE való alig használt városi bunda, valódi prima nutria béllel eladó. Zsiga Miklós (Lukács György) utca 18. 90

DÉLUTÁN 2 ÓRAKOR ÉRKEZETT TÁVIRATOK

Tart a jugoszláv kormányválság Radics kimagyarázza magatartását

— Az Estilap eredeti távirata —

Belgrádból jelentik: A jugoszláv kormányválság ügyében ma érdekes fordulat állott be. Radics parasztpárti vezér Uzunovics miniszterelnök-höz táviratot intézett, amelyben hangsúlyozta, hogy

a kormány lemondása előtt meg kellett volna őt is hallgatni.

Radics közli, hogy holnap

NAGY csontdominó játékot vesznek. Cim Hegedüs hirlapirodában. 963

SZALONGARNITURA, hintaszék, szmirkatákaróval eladó. Károly herceg (Szilágyi Dezső) utca 4. Házfelügyelőnél. 121

MAHAGÓNI háló, majdnem teljesen új állapotban eladó. Ferdinánd király (Rákóczi) ut 43.

UJ hencser jutányos árban eladó. Poetul Goga (Baross) utca 8. Vadász. 80

SPINÉT (régí zongora) kerestetik rövid használatra. Cim Hegedüs hirlapirodában. 112

EGY használt, jó állapotban levő billiárd asztalt veszek. Ajánlatot kérek Berkó Lipót, Teliu címre via Brasov. 108

Belgrádba érkezik és magyarázatot ad a cseh képviselők előtti magatartásáról, amit a minap Zágrábban tanusított. Radics távirata következtében

a király még mindig nem fogadta el a kormány lemondását.

Remélik, koalíciós alapon megegyezés jön létre.

INGATLAN

17 hold forduló birtok eladó, 2 szoba, konyha, melléképületekkel, gyümölcsös kerttel a község központján. Fürdőtelep szomszédságában. Szőlős pincével, gyümölcsössel. Értekezni Márkics feleségével Zálnokon, Szilágyiaegybe, tulajdonossal, Csikmadarason, Nagy Pállal. (Kedvező feltételek.) 107

ELLATAS

JÓ házikoszt kihordásra és benntékezésre kapható. Alexandri (Teleki) utca 15. (hátl az udvarban.) 79

KÜLÖNFÉLÉK

ELVESZETT tegnap este iópostán egy bordó bórpenztárcát K. S. monogrammal, 700 lel és fontos, különböző iratokkal. Kéretik a b. megtaláló szíveskedjen leadni a Hegedüs hirlapirodába, egy hivatalnok tulajdona, kinek a pénzt újból meg kellene fizetni.

SZÜLETETT német olcsón órát ad. Cim Hegedüs hirlapirodában. 87

Csak

40

Lei havonként az olvasási díj és ezért a csekély díjért a Hegedüs Hirlap-iroda **Kölcsönkönyvtára** több mint 6000 magyar, román, német klasszikus és modern kötetéből bármelyiket és bármennyit olvashat. Könyvujdonságokkal ajándékozni kiegészül.

Tűzifa és kőszén

szükségletét a legjutányosabb árban beszerezheti **„SYLVANIA”** tűzi a- és szénteleppel **Horla (Bathory) utca 26.** Telefon: 308. 201

Ha használt bútor, szőnyeget, antik dolgokat vagy egyéb lakberendezési tárgyakat venni vagy eladni szándékozik, keresse le

Haristein Jenő bútor- és szőnyegüzletet **Guza Voda (Szacsavay) utca 17. szám** hol mindig dusan felszerelt raktárt talál. 3072

Megnyit

„Bébé” gyermekruhaszalon **Bul Reg Ferdinand (Rákóczi) utca 20. szám**

A legelegánsabb leány- és fiúruhák, kabátok gyorsan és pontosan készülnek.

A legolcsóbban arany karikagyűrűket, aranyláncokat és brilliáns ékszereket **Herbsti zaban** vásárolhat Reg Maria Bémerter

ASZODI

8-féle zamatú pörkölt kávéja izr. utánozhatatlan Kapható a Sas-palotában Aszódinál

Mindennemű **festékár** legolcsóbban kapható a **Colorisná** Nic. Iorga (Zöldfa) utca 14. 308

Sok pénzt megtakarít, ha fűszer- és csemege-árut **Andru-cégnél** vásárolja be I. C. Bratiano (Szaniszló) utca 1. 2019

Ro-Ro-Rozi Az új világstáger 36 lel. Kapható a Hegedüs Hirlapirodában. —

Sonnenfeld Adolf-nyomda t.